

ANDRÒMEDA

Activitats Clic de Socials per a alumnes dels cicles
mitjà i superior de Primària

Josep Planas i Gamundi
(jplanas3@ense.gencat.es)

Llicència d'estudis curs 2001/2002

Centre de Treball:

CEIP Silvestre Santaló (b7003151@centres.xtec.es)

Av. Folch i Torres 8. 17190-SALT (el Gironès)

Àrea de Coneixement del Medi Social i Cultural

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ.....	3
1.1. L'àrea de les ciències socials i l'entorn Clic.....	3
1.2. Explicació del tema	4
1.3. Objectius que es pretenen assolir	5
2. TREBALL DUT A TERME	7
2.1. Disseny del pla de treball	7
2.2. Metodologia emprada.....	7
2.3. Descripció dels recursos utilitzats.....	8
3. RESULTATS OBTINGUTS	10
4. CONCLUSIONS.....	16
5. BIBLIOGRAFIA.....	17
5.1. Marc normatiu	17
5.2. Bibliografia general.....	17
6. ANNEX	19

1. INTRODUCCIÓ

1.1. L'àrea de les ciències socials i l'entorn Clic

El Decret 75/1992, de 9 de març¹ estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a Catalunya² i fixa entre les seves finalitats “*facilitar el desenvolupament d'aprenentatges conceptuals, procedimentals i actitudinals que possibilitin la comprensió d'elements bàsics de les humanitats, la ciència i la cultura i dels entorns tecnològic i d'informació que caracteritzen la societat actual i la seva evolució*”³

El Decret 95/1992, de 28 d'abril⁴ estableix l'ordenació curricular de l'educació primària i fixa en l'article 2 les següents finalitats:

“2.9. Conèixer els trets fonamentals de Catalunya en els seus aspectes naturals, socials, culturals i històrics, en tant que medi definidor de la identitat nacional i personal i progressar en el sentiment de pertinença de país.

2.13. Conèixer i gaudir del patrimoni cultural, participar en la seva conservació i respectar la diversitat lingüística i cultural dels pobles i de les persones.

2.15. Aplicar, individualment i en equip, metodologies de treball intel·lectual, inclosa la utilització dels recursos de la tecnologia de la informació, que estimulen l'aprenentatge i la creativitat i permeten reduir tasques rutinàries. “

L'entorn CLIC, una eina de suport molt adequada.

El PIE distribueix, mitjançant el CD-ROM *SINERA* o mitjançant Internet, l'entorn de treball CLIC⁵ amb diverses activitats de totes les àrees. Mentre que àrees com l'ensenyament de les llengües o les matemàtiques compten amb molta diversitat de material disponible, l'àrea del medi social n'està mancada, tant pel que fa a la quantitat com a la diversificació de les solucions.

1 D.O.G.C. 1578 de 3/4/1992

2 Desplegat pels Decrets 94/1992, 95/1992 i 96/1992 que estableixen l'ordenació curricular de l'educació infantil, primària i secundària obligatòria, respectivament.

3 Decret 75/92, de 9 de març. Art. 2 d). Capítol I

4 D.O.G.C. 1593 de 13/5/1992

⁵ Entorn informàtic de treball proporcionat pel PIE (Programa d'Informàtica Educativa del Departament d'Ensenyament)

A tall d'exemple, en el **Sinera Clic 2000** hi havia tan sols 31 activitats per a les ciències socials a l'ensenyament primari. D'aquests 31 paquets, 5 fan referència a ciutats o escoles, i 8 es dediquen a l'estudi d'una comarca. De totes, 13 són compartides primària - secundària. Queden poques activitats destinades a donar una ullada global i sistemàtica al currículum de l'àrea de coneixement del medi social i cultural dels cicles mitjà i superior.

El fet de no haver-hi una oferta d'aplicacions CLIC de medi social prou variada suposa un **desaprofitament dels recursos que ofereix aquest entorn de treball**. Les activitats que hi ha tracten aspectes puntuals, però sembla d'interès general que, independentment que el professorat consideri oportuna la utilització de la totalitat dels exercicis preparats, aquell tingui al seu abast, en qualsevol moment, uns exercicis adients a qualsevol aspecte de la programació i preparats per al cicle en el qual ha de treballar-los.

El desenvolupament de les activitats creades gràcies a aquesta llicència ha produït un detallat treball de recopilació, sistematització i representació de continguts, imatges, retocs, composició... que poden ser aprofitables tant a la primària com, en alguna de les activitats realitzades, al cicle inicial de l'ESO.

1.2. Explicació del tema

Les activitats realitzades se serveixen de l'entorn de treball **CLIC** per ser utilitzades com a **eina de suport** en l'ensenyament de les ciències socials en els cicles Mitjà i Superior de l'Educació Primària.

Aquestes activitats CLIC es complementen amb una **pàgina web** que permet de fer, mitjançant les eines habituals de navegació, un recorregut per tots els continguts desenvolupats a través de les activitats CLIC.

El treball realitzat, per tant, comprèn:

- El disseny de les activitats segons les pautes detallades a l'apartat 2.1.
- La construcció de les activitats CLIC pròpiament dites.
- Disseny i construcció d'una pàgina web complementària, que inclou els continguts de les activitats, redireccionament a altres clics d'ampliació o complementació de cada capítol (Racó del Clic) i enllaços a webs relacionades amb els continguts treballats.

Es pretén que les dues activitats es complementin de manera que el professorat podrà impartir l'àrea de ciències socials dels cicles mitjà i superior a partir de la web com a informació prèvia, i a partir de les activitats CLIC es podrà controlar l'adquisició dels continguts.

La disponibilitat del material preparat dóna al professor l'oportunitat de triar, segons els continguts que imparteixi en cada moment, l'activitat més adient, i si escau, el paquet concret dintre dels diversos en què s'estructura cada activitat.

Evidentment, no es pretén substituir amb aquestes activitats la tasca quotidiana del professor pel que fa a l'ús dels materials tradicionals (llibres de text, mapes, atlas, material audiovisual, etc.) sinó diversificar i ampliar el ventall de recursos educatius a l'abast dels docents.

Les presentacions en l'entorn CLIC, així com la utilització de recursos hipertextuals com a mitjà d'obtenció d'informació permet donar al treball una transversalitat més àmplia, sobretot en el camp de les TIC⁶.

1.3. Objectius que es pretenen assolir

La concepció del treball realitzat durant aquesta llicència d'estudis és eminentment pràctic. L'objectiu global és **fornir l'ensenyament primari d'un recurs global en l'àrea del coneixement del medi social i cultural** per ser utilitzat com a complement, treball previ o fins i tot avaluació de l'adquisició dels continguts de l'àrea en cadascun dels cicles.

Els objectius específics del treball són:

- Desenvolupar un nombre adequat d'activitats perquè puguin ser utilitzades de forma regular com a recurs per a l'ensenyament i l'aprenentatge de l'àrea del coneixement del medi social i cultural dels cicles mitjà i superior de l'ensenyament primari.
- Inserir l'entorn CLIC com una eina més entre les habituals de l'àrea de medi (mapes, atlas, vídeo...).
- Confeccionar la documentació auxiliar necessària (tant per al professor com per a l'alumne).
- Confeccionar activitats per a l'avaluació.
- Aprofitar l'atractiu que els entorns informàtics tenen per captar l'atenció dels alumnes amb problemes de conducta o emocionals i/o amb dificultats d'aprenentatge.

L'ús de l'entorn CLIC (des de pàrvuls al cicle superior) permet una gamma extensa, variada i atractiva d'activitats de totes les àrees.

Per a l'alumnat, el programari CLIC és atractiu, motivador i estimulador. És molt fàcil la familiarització amb l'entorn (els botons són pocs i intuïtius) i permet l'accés a gran varietat

d'activitats. Qualsevol alumne, amb independència de les seves habilitats cognitives o de la seva capacitat d'aprenentatge, pot utilitzar-lo i treure'n profit.

Per al professorat l'entorn CLIC dóna molta flexibilitat i seguretat de manera que permet l'obtenció dels objectius de forma progressiva i en funció del ritme particular de cada alumne.

L'aprenentatge del funcionament de l'entorn CLIC per part del professor permet la creació d'activitats "a la carta" ja sigui aprofitant programes existents o creant-ne de nous.

En el projecte curricular del [CEIP Silvestre Santaló](#) s'expliciten els objectius referencials i la seqüenciació dels continguts per a l'àrea de coneixement del medi social i cultural per als cicles mitjà i superior. Aquests objectius es troben relacionats també a la web del [treball](#).

2. TREBALL DUT A TERME

2.1. Disseny del pla de treball

El treball es va desenvolupar en cinc fases:

- Elaboració de criteris per aconseguir un disseny unitari. Al llarg del treball ha calgut fer-hi petites correccions.
- Elaboració de continguts, estructuració en els diversos tipus d'activitats i seqüenciació progressiva dels mateixos. S'han elaborat en format .doc i paral·lelament s'han cercat o escanejat les imatges adients.
- Elaboració de les activitats clic pròpiament dites, mitjançant la translació dels textos i la manipulació de les imatges (canvi de format, redimensionament, retocs per obtenir-ne la millor presentació...).
- Elaboració de la pàgina web. S'ha optat per afegir-hi els continguts íntegres dels documents en format .doc, de manera que qualsevol persona amb mínims coneixements de creació d'activitats Clic pot utilitzar-ne el contingut per reelaborar-lo i fer-se un clic a mida.
- La darrera fase comprèn la introducció de les modificacions o adaptacions pertinents, així com de l'elaboració de la memòria del treball.

La fi del treball no significarà l'estancament de la web. Es pretén, en la mesura que sigui possible, fer-hi les actualitzacions escaients perquè segueixi essent, durant el temps que calgui, una eina posada al dia per a l'ús i aprofitament del professorat i de l'alumnat.

En el quadre que segueix es delimiten les tasques i la temporalització de cadascuna de les tres fases previstes.

2.2. Metodologia emprada

En una primera fase del treball es va dur a terme la recopilació de continguts a partir de les propostes de diverses editorials per als cicles mitjà i superior de Primària. A aquestes propostes s'hi van afegir diversos continguts poc o gens tractats per complementar el que l'autor considera mínims a assolir en acabar l'educació primària.

Els continguts es van repartir en paquets homogenis i es van reelaborar per poder convertir-los a activitats Clic. Simultàniament, es va procedir a la recerca del material gràfic necessari per fer la presentació de les activitats. Aquesta recerca es va fer en els llibres de text esmentats a la bibliografia, a Internet i, en molts casos, es van generar mapes i fotografies pròpies.

Pel que fa a les imatges, atès el seu gran nombre, es va optar per utilitzar les que es consideraven més adequades, sense tenir en compte la seva procedència. El criteri fou que el destí del material que s'elaborava era destinat a la seva utilització a l'aula amb finalitats pedagògiques i, si el Departament ho considera oportú, es distribuirà de manera gratuïta als centres educatius.

Els exercicis Clic estaven gairebé enlestits quan es va començar la confecció de la pàgina web que ha de servir, tant en la presentació en Cd-Rom com a Internet, com a mitjà de treball per al professorat i l'alumnat. Es va fer una recerca a Internet dels recursos disponibles i a un nivell apropiat i es van generar enllaços als recursos (acompanyats d'una descripció succinta).

Es van utilitzar profusament les possibilitats que ofereix l'entorn Clic. Dins de cada paquet d'activitats hi ha varietat d'exercicis per evitar els efectes de la rutina o el cansament (activitats de text; activitats d'associació diverses – normal, complexa, d'identificació, de resposta escrita; trencaclosques – d'intercanvi, dobles, de memòria ; sopes de lletres).

Les indicacions del manual del CLIC 3.0 han estat de gran vàlua.

2.3. Descripció dels recursos utilitzats

Cal diferenciar tres tipus de recursos segons la seva funció en el desenvolupament del projecte.

Per una banda, els **continguts** (textos, gràfics...) que han configurat les activitats. L'origen dels continguts és divers: elaboració pròpia, Internet (imatges lliures de copyright) i llibres de text de diverses editorials.

Per altra, el **programari** per confeccionar les activitats. En aquest aspecte cal citar, a més del programa Clic, els programes més habituals del paquet Microsoft Office (Word, Excel), el PaintShop Pro per modificar i crear imatges, i el Microsoft Front Page per elaborar les pàgines web.

Un tercer aspecte és el **maquinari**. L'eina bàsica ha estat l'ordinador multimèdia amb gravadora de CD-Rom (el material elaborat ha generat un volum de 130-140 Mb.) i connexió a Internet, complementat amb una impressora d'injecció de tinta a color, un escàner i una càmera fotogràfica digital.

Recursos	Continguts, textos i imatges	Elaboració pròpia Internet Llibres de text de CM i CS Atlas i altres obres de referència
	Programari	Clic 3.0 Word 2000 Excel 2000 PaintShop Pro 5.01 Microsoft Front Page 2000 Microsoft PhotoDraw v. 2 Adaptec Easy CD Creator 4
	Maquinari	Ordinador Multimèdia Impressora Escàner Mòdem Càmera fotogràfica digital Gravadora de CD-Rom

3. RESULTATS OBTINGUTS

El treball realitzat ha de tenir en el nostre sistema educatiu una aplicació eminentment pràctica.

No es tracta d'obtenir un element de reflexió per al professorat ni un manual d'instruccions de com aplicar un o altre mètode en l'adquisició dels conceptes, procediments o actituds que assenyalen els Projectes curriculars de tots els centres de primària.

Habitualment, el professorat ja té *in mente* aquesta llista de continguts i destreses que pretén aconseguir. El que li fa falta és un ventall més ample d'eines, i que aquestes siguin atractives i amigables per aconseguir els seus objectius. El treball realitzat vol oferir un nou instrument per a l'àrea del coneixement del medi social i cultural.

El resultat del treball realitzat són els següents Clics (cadascun d'ells amb els paquets d'activitats que es detallen):

CLICS C.M.

CM01. Relleu, hidrografia, clima, vegetació. 45 act / 108 fitxers / 66 imatges

PAC 1: El relleu: el paisatge de la muntanya i de la plana	10 act.
PAC 2: Els rius i la costa	16 act.
PAC 3: El clima i la vegetació	18 act.

CM02. Paisatges naturals..... 27 act / 115 fitxers / 57 imatges

PAC 1: Els paisatges naturals. Protecció dels espais naturals.....	12 act.
PAC 2: Els espais naturals a Catalunya.....	11 act.

CM03. Comarques de Catalunya..... 44 act / 97 fitxers / 13 imatges

PAC 1: Comarques de muntanya	13 act.
PAC 2: Comarques de plana	12 act.
PAC 3: Comarques de costa.....	13 act.

CM04. Mitjans de transport..... 40 act / 138 fitxers / 57 imatges

PAC 1: Els mitjans de transport terrestre	15 act.
PAC 2: Els mitjans de transport marítim i fluvial.....	10 act.
PAC 3 Els mitjans de transport aeri	11 act.

CM05. Pobles i ciutats 46 act / 183 fitxers / 69 imatges

PAC 1: Les localitats i seus habitants	12 act.
PAC 2: Moure's per una ciutat	15 act.
PAC 3: L'Ajuntament i els serveis públics	17 act.

CM06. El món del treball 73 act / 176 fitxers / 29 imatges

PAC 1: El sector primari.....	20 act.
PAC 2: El sector secundari. La indústria.....	16 act.
PAC 3: El sector terciari. Els serveis, el comerç, el consum	18 act.
PAC 4: Bloc de repàs.....	16 act.

CM07. La història..... 65 act / 180 fitxers / 55 imatges

PAC 1: El pas del temps	15 act.
PAC 2: La prehistòria. Els primers visitants. L'edat antiga	15 act.
PAC 3: La vida a l'edat mitjana	14 act.
PAC 4: Els darrers 500 anys. La Catalunya actual.....	16 act.

CM08. Festes i llegendes..... 33 act / 152 fitxers / 75 imatges

PAC 1: Històries i llegendes.....	13 act.
PAC 2: Festes i costums.....	16 act.

CM09. Jo i els que m'envolten..... 39 act / 107 fitxers / 27 imatges

PAC 1: La família i jo	20 act.
PAC 2: L'escola. Viure en societat.....	16 act.

CM10. Plànols i mapes..... 35 activitats / 119 fitxers / 45 imatges

PAC 1: L'orientació	8 act.
PAC 2: Plànols i mapes	23 act.

CM 11. Els mitjans de comunicació..... 35 act / 102 fitxers / 29 imatges

PAC 1: Els mitjans de comunicació personals	15 act.
PAC 2: Els mitjans de comunicació de masses.....	16 act.

CM12. Clic de repàs 162 act / 512 fitxers / 133 imatges

PAC 1. Paisatges naturals	36 act.
PAC 2. Paisatges humanitzats. Pobles, ciutats, comarques	37 act.
PAC 3. El món del treball. Transport i mitjans de comunicació	45 act.
PAC 4. Història, festes i llegendes	41 act.

Estadística CM

Clic	Títol	Pacs	Acts	Fitxers	Imatges
CM01	Relleu, hidrografia, clima i vegetació	3	45	108	66
CM02	Paisatges naturals	2	27	115	57
CM03	Comarques de catalunya	3	44	97	13
CM04	Mitjans de transport	3	40	138	57
CM05	Pobles i ciutats	3	46	183	69

CM06	El món del treball	4	73	176	29
CM07	La història	4	65	180	55
CM08	Festes i llegendes	2	33	152	75
CM09	Jo i els que m'envolten	2	39	107	27
CM10	Plànols i mapes	2	35	119	45
CM11	Els mitjans de comunicació	2	35	102	29
CM12	Clic de repàs	4	162	512	133
		34	644	1.989	655

CLICS C.S.

CS01 Catalunya. Relleu, clima, vegetació.. 56 act / 218 fitxers / 97 imatges

PAC 1: El relleu. La hidrografia. La costa 25 activitats
 PAC 2: El clima. La vegetació 27 activitats

CS02 Catalunya. Economia i població 88 act / 272 fitxers / 96 imatges

PAC 1: El sector primari 28 activitats
 PAC 2: El sector secundari 19 activitats
 PAC 3: El sector terciari 22 activitats
 PAC 4: La població 15 activitats

CS03 Espanya física. 44 act / 158 fitxers / 60 imatges

PAC 1: Relleu, hidrografia i costes 26 activitats
 PAC 2: Clima i vegetació 16 activitats

CS04 Espanya. Economia 91 act / 323 fitxers / 142 imatges

PAC 1: Sector primari 24 activitats
 PAC 2: Sector secundari..... 26 activitats
 PAC 3: Sector terciari 36 activitats

CS05 Espanya. Diversitat social i cultural 74 act / 281 fitxers / 128 imatges

PAC 1: Organització política 23 activitats
 PAC 2: Organització territorial..... 30 activitats
 PAC 3: La diversitat cultural..... 17 activitats

CS06 La Mediterrània..... 136 act / 555 fitx / 262 imat / 20 wav

PAC 1: La Mediterrània física 26 activitats
 PAC 2: Els països de la Mediterrània..... 6 activitats
 PAC2A. Els països de l'Europa Mediterrània 43 activitats
 PAC2B. Els països de l'Àsia i l'Àfrica mediterrànies..... 33 activitats
 PAC 3: Galeria d'imatges
 PAC3A. L'Europa mediterrània 13 activitats
 PAC0B. L'Àsia mediterrània..... 3 activitats

PAC3C. L'Àfrica mediterrània 5 activitats

CS17 Europa 66 act / 289 fitxers / 155 imatges

PAC 1: Relleu, hidrografia i clima 28 activitats

PAC 2: La Unió Europea 19 activitats

PAC 3: Els altres països 15 activitats

CS08 El planeta terra 103 act / 335 fitxers / 154 imatges

PAC 1: Continents i oceans 48 activitats

PAC 2: La població: països, races, cultures 51 activitats

CS09 Grans religions monoteïstes 41 act / 128 fitxers / 50 imatges

PAC 1: El judaisme 9 activitats

PAC 2: El cristianisme 13 activitats

PAC 3: L'Islam 13 activitats

CS10 El patrimoni natural 85 act / 354 fitxers / 199 imatges

PAC 0: Parcs i espais protegits 9 activitats

PAC 1: Parcs i espais protegits a Catalunya 15 activitats

PAC 2: Parcs i espais protegits a Espanya 21 activitats

PAC 3: Espais protegits a nivell mundial 36 activitats

CS11 Aprendre a consumir 25 act / 112 fitxers / 67 imatges

PAC ÚNIC 25 activitats

CS12 Prehistòria. Pprimeres civilitzacions... 66 act / 27 fitxers / 91 imatges

PAC 1: La prehistòria i la història. Introducció 11 activitats

PAC 2: El Paleolític 13 activitats

PAC 3: El Neolític 14 activitats

PAC 4: Les primers civilitzacions 15 activitats

PAC 5: La prehistòria a la península ibèrica 8 activitats

CS13 L'Edat Antiga 45 act / 135 fitxers / 48 imatges

PAC 1: Les civilitzacions mediterrànies 13 activitats

PAC 2: Roma. La romanització i el cristianisme 16 activitats

PAC 3: L'Edat Antiga a la península Ibèrica i a Catalunya 12 activitats

CS14 L'Edat Mitjana 50 act / 135 fitxers / 43 imatges

PAC 1: La societat a l'edat mitjana 16 activitats

PAC 2: La vida a l'edat mitjana 15 activitats

PAC 3: L'Edat Mitjana a Catalunya i a la península Ibèrica 14 activitats

CS15 L'Edat Moderna..... 55 act / 159 fitxers / 59 imatges

PAC 1. Castellans i portuguesos naveguen arreu del món	15 activitats
PAC 2. Tecnologia, cultura i art a l'Edat Mitjana	17 activitats
PAC 3. Catalunya a l'Edat Moderna.....	19 activitats

CS16. L'Edat Contemporània 84 act / 288 fitxers / 119 imatges

PAC 1. De la màquina de vapor als nostres dies	29 activitats
PAC 2. De la Revolució Francesa al segle XXI.....	25 activitats
PAC 3. La història contemporània de Catalunya.....	26 activitats

CS17 Catalunya ahir i avui 66 act / 247 fitxers / 106 imatges

PAC 1: Catalans universals / noms propis de la història	25 activitats
PAC 2: Patrimoni històric i artístic	22 activitats
PAC 3: El Govern i el Parlament.....	16 activitats

CS18 Clic de repàs 284 act / 780 fitxers / 127 imatges

PAC 1: Geografia física (relleu, hidrografia, clima, vegetació).....	43 activitats
PAC 2: Geografia econòmica	44 activitats
PAC 3: Europa i el món	53 activitats
PAC 4 : La cultura catalana. La societat espanyola	39 activitats
PAC 4: Història : Prehistòria, Antiga, Mitjana	51 activitats
PAC 5: Història: Moderna, Contemporània	50 activitats

Estadística CS

Clic	Títol	Pacs	Acts	Fitxers	Imatges
CS01	Catalunya. Relleu, clima, vegetació	2	56	218	97
CS02	Catalunya. Economia i població	4	88	272	96
CS03	Espanya física. Relleu, clima, vegetació	2	44	158	60
CS04	Espanya. Economia	3	91	323	142
CS05	Espanya. Diversitat social i cultural	3	74	281	128
CS06	La Mediterrània. Països, paisatges, costums	8	136	555	262
CS07	Europa	3	66	289	155
CS08	El planeta Terra	2	103	335	154
CS09	Grans religions monoteistes	3	41	128	50
CS10	El patrimoni natural	4	85	354	199
CS11	Aprendre a consumir	1	25	112	67
CS12	La prehistòria. Les primeres civilitzacions	5	66	223	91
CS13	L'Edat Antiga	3	45	135	48
CS14	L'Edat Mitjana	3	50	135	43
CS15	L'Edat Moderna	3	55	159	59
CS16	L'Edat Contemporània	3	84	288	119
CS17	Catalunya, d'ahir a avui	3	66	247	106
CS18	Clic de repàs	6	284	780	127
		61	1.459	4.992	2.003

En el CD-Rom preparat per a posar a disposició del professorat hi ha les següents carpetes i fitxers:

- Carpeta arrel: 167 fitxers format htm
- Carpeta imatges: 42 imatges format jpg
- Carpeta clicspcc: 30 fitxers Clic format pcc
- Carpeta executar: 30 fitxers Clic compilats amb Mklntst instal·lables
- Carpeta cat: Carpeta d'instal·lació del programa Clic 3.0

Estadística global

Pacs	Htm	Acts	Fitxers	Imatges	Espai
95	167	2.103	6.981	2.700	211 Mb

4. CONCLUSIONS

La realització d'aquest material ha comportat diverses troballes altament satisfactòries, tant a nivell personal com pel resultat obtingut.

A nivell personal, ha permès dur a terme una vella idea que - per manca de temps i oportunitats - no havia vist la llum anteriorment. La compaginació de la feina diària a l'escola amb la realització d'un projecte d'aquestes característiques hauria tardat anys a veure's acabat. Disposar a temps complet de l'oportunitat de dur-lo a terme ha permès donar més coherència al conjunt, alhora que facilita a la comunitat educativa la seva disponibilitat immediata.

La necessitat de partir d'una metodologia pràctica que evités una dispersió i malbaratament del temps de treball ha ajudat a dissenyar la forma de treballar, i a mida que s'avançava en la feina feta es descobrien maneres de rendibilitzar encara més el treball fet.

L'exigència de trobar solucions als problemes puntuals que s'anaven presentant ha permès la descoberta de nous recursos, ha donat a l'autor coneixements més profunds de les diverses eines (des de la configuració/desconfiguració de l'ordinador, la lluita contra els inevitables virus, descobriment de prestacions fins al moment desconegudes del Programa Clic i del programa de tractament d'imatges per millorar els exercicis, cercadors variats per trobar allò que s'amaga en milers de pàgines d'Internet...) que seran aprofitades en el futur professional.

La presentació en CD-Rom facilitarà l'ús de les activitats. Molts dels Clics generats tenen profusió d'imatges que no faciliten la seva distribució a través de disquets (per exemple, el Clic de Repàs del cicle superior precisa de vuit disquets per a la seva instal·lació).

El treball realitzat és una eina interessant per al professorat i l'alumnat de primària. No pretén ser exhaustiu, i l'amplitud dels temes tractats a cada Clic fa que algunes qüestions puguin semblar tractades de manera superficial o de passada. Aquí entra el treball de tants mestres que generen activitats sobre temes concrets i que, periòdicament, enriqueixen l'oferta del Racó del Clic.

En definitiva, el CD-Rom Andròmeda⁷ omple un buit important en l'ensenyament de les ciències socials al nostre país i pot ser una eina que multipliqui el desenvolupament d'activitats Clic per adaptar-les a la realitat de cada comunitat educativa.

⁷ *Andròmeda va ser deslliurada d'un monstre marí per Perseu, fill de Zeus, segons la mitologia grega. Aquest treball s'ha fet a Jaffa, port de la Mediterrània oriental on es troba la roca d'Andròmeda, esberlada i amb senyals de les restes de les cadenes que, diuen, mantenien lligada la dama.*

5. BIBLIOGRAFIA

5.1. Marc normatiu

Decret 75/92, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària a Catalunya (DOGC 1578 de 3/4/92).

Decret 95/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària (DOGC 1593 de 13/5/92)

Departament d'Ensenyament. **Educació primària: currículum**. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.

PEC. Projecte Educatiu del CEIP Silvestre Santaló. Aprovació: 8/6/1989. Darrera revisió: 25/5/1999.

PCC. Projecte curricular de l'educació primària del CEIP Silvestre Santaló. Aprovació: 28/6/1996.

Busquets, Francesc. **Adaptació dels documents d'ajuda dels programes Clic 3.0, Artih2, ClicDB i ClicPac a Sinera Clic 2000**. Barcelona: PIE, 2000.

5.2. Bibliografia general

Primer de cycle mitjà

Coneixement del medi social i cultural 1: Cércol. Barcelona : Ed. 62 , 1993. ISBN 84-7739-464-4

Coneixement del medi social i cultural 3. Barcelona : Edebé , 2000. (Edebé Primària) ISBN 84-236-5307-2

Coneixement del Medi social i cultural: Correfoc 1. Barcelona : Barcanova , 1993. (Cicle Mitjà Educació Primària) ISBN 84-7533-901-8

Medi social i cultural: Espiadimonis 1. Barcelona : Barcanova , 2001. (Cicle Mitjà Educació Primària) ISBN 84-489-0913-5

Medi social i cultural. Barcelona : Cruïlla , 1993. (Cicle mitjà 3r) ISBN 84-7629-730-0

Medi social i cultural 3. Barcelona : Vicens Vives , 2000. (Educació primària cicle mitjà) ISBN 84-316-5534-8

Coneixement del medi 3: Oratge. Sant Adrià del Besòs : Bruño , 1993. (Cicle mitjà E.P.) ISBN 84-216-1958-6

Medi Social i Cultural 3: Soc. Barcelona : Vicens Vives , 1993. (Cicle mitjà Educació Primària) ISBN 84-313-3108-2

Segon de cycle mitjà

Coneixement del medi social i cultural 4. Barcelona : Edebé , 2001. (Edebé Primària) ISBN 84-236-5626-8

Medi social i cultural: Espiadimonis 2. Barcelona : Barcanova , 2001. (Cicle Mitjà Educació Primària) ISBN 84-489-0916-X

Medi social i cultural 4. Barcelona : Vicens Vives , 2000. (Educació primària cicle mitjà) ISBN 84-316-5642-5

Coneixement del medi social i cultural 4: Mediterrani. Barcelona : Santillana , 1998. (Cicle mitjà 2n.) ISBN 84-7911-705-2

Coneixement del medi: Oratge. Sant Adrià del Besòs : Bruño , 1993. (4 Cicle mitjà E.P.) ISBN 84-216-2013-4

Primer de cicle superior

Coneixement del medi social: Carena. Sant Adrià del Besòs : Bruño , 1994. (Cicle superior 1) ISBN 84-216-2155-6

Coneixement del medi social i cultural 5. Barcelona : Edebé , 2001. (Edebé Primària) ISBN 84-236-5680-2

Coneixement del medi social i cultural 5 : Mediterrani. Barcelona: Santillana , 1998. (Cicle superior 1r. Guia i recursos) ISBN 84-7911-796-6

Coneixement del medi social i cultural 5: Mediterrani. Barcelona : Santillana , 2001. (Cicle superior 1r.) ISBN 84-7911-798-2

Medi social i cultural: Més a prop 1. Barcelona: Barcanova , 2000. (Cicle superior educació primària) ISBN 84-489-0419-2

Segon de cicle superior

Coneixement del medi social 2: Carena. Sant Adrià del Besòs : Bruño , 1994. (Cicle superior EP) ISBN 84-216-2526-8

Coneixement del medi social i cultural 6. Barcelona : Edebé , 1995. (Edebé Primària) ISBN 84-236-3161-3

Coneixement del medi social i cultural 6: Mediterrani. Barcelona : Santillana , 2001. (Cicle superior 2n.) ISBN 84-7911-848-2

Medi social i cultural: Més a prop 2. Barcelona: Barcanova , 1999. (Cicle superior educació primària) ISBN 84-489-0422-2

Altres

Amell, Guiomar. **Breu història dels catalans.** Barcelona : Generalitat de Catalunya - Departament de Presidència , 1994. ISBN 84-393-3068-5

6. ANNEX

Els treballs pròpiament dits es troben recopilats en el Cd-Rom Andròmeda, que conté:

1. Carpeta principal
 - 167 pàgines htm
2. Carpeta imatges
 - 42 imatges contingudes en les pàgines htm
3. Carpeta ClicsPCC
 - 30 fitxers Clics en format PCC
4. Carpeta executar
 - 30 fitxers d'instal·lació dels Clics del treball (per a 84 disquets de 1,44 Mb.)

El volum del CD-Rom és de 211 Mb.